

بخش آموزش رسانه تفریحی سنتر

کلیک کنید www.tafrihicenter.ir/edu

 نمونه سوال گام به گام

 امتحان نهایی جزوه

 دانلود آزمون های آزمایشی

درس ۱۰ : عطار و جلال الدین محمد

بسمه تعالی

واژه نامه

هم خانواده

بدرقه : همراهی کردن مسافر یا مهمان

هنگام رفتن

برخیز : بلندشو

زادگاه : محل تولد

سرشناس : مشهور - نام آور

علیم : دانا

سلیم : ساده دل - ساده لوح

شیخ : مرد پیر - دانشمند دینی

بحر : دریا

بقا : پایداری - ماندگاری

نسخه : نمونه - نوشته

سحاب : ابر

سمرقند : نام یکی از شهر های ازبکستان

که در قدیم متعلق به ایران بوده است.

اسرارنامه : نام مثنوی عطار نیشابوری

کش : که از آن

اذان : مؤذن

تعجب : عجب - عجیب

حفظ : محفوظ - حافظ

درخشان : درخشش - درخشنده

شعرا : اشعار

متضاد

بدرقه $\neq$ پیشواز

سرشناس $\neq$ ناشناس

یادآوری :

مطالب فوق در درس نهم به عنوان بیشتر بدانیم توضیح داده شده بود.

دانش زبانی :

شاعران، شعر های خود را در قالب های مختلفی می سرایند. از جمله ی این قالب ها می توان «غزل»، «قصیده»، «مثنوی»، «قطعه» و... را نام برد.

شکل قرار گرفتن قافیه ها در شعر، به ما کمک می کند بتوانیم قالب های شعری را تشخیص بدهیم.

مثنوی: به دلیل متفاوت بودن قافیه ها در هر بیت، معمولاً تعداد بیت ها زیاد است. در مثنوی، هر بیت، قافیه ای جداگانه دارد. موضوع مثنوی ها معمولاً حماسی، تاریخی، عشقانه، عارفانه و اخلاقی است. مولانا کتاب بارزش خود «مثنوی معنوی» را در قالب مثنوی سروده است.

# _	# _
* _	* _
+ _	+ _
^ _	^ _
o _	o _
~ _	~ _
• _	• _

ساختار قافیه در مثنوی

بیشتر بدانیم ☺

قطعه : مجموعه ی ابیاتی را گویند که بر یک وزن و قافیه باشد، و از آغاز تا انجام همگی به یکدیگر مربوط بوده، پیرامون یک قصه ی شیرین، یک موضوع اخلاقی، یا تهنیت و تعزیت و مدح و هجو و مانند آن پدید آمده باشد. در قطعه نحوه شکل گیری قافیه ها به این شکل است که، مصراع های زوج باهم هم قافیه اند. عداد ابیات یک قطعه، حدّ اقل ۲، و حدّ اکثر آن به طور معمول ۱۵ است، ولی گاهی تا ۵۰ بیت و بیش از آن هم رسیده است. در میان شعرای پارسی گوی از رودکی تا کنون، همواره، قطعه سرایی رواج داشته است. لیکن، انوری، ابن یمین، و پروین اعتصامی بیش از دیگران به این قالب شعری پرداخته اند.

*

ساختار قافیه در قطعه

*

حکایت درس ۱۰ درخت علم

بسمه تعالی

واژه نامه

روانه کرد : فرستاد

تمسخر : مسخره کردن

قصد : اراده - خواست

شگفتی : تعجب

جلال الدین محمد مولوی بلخی معروف به مولانا و ملای رومی یکی از بزرگترین حکما و علمای جهان است که در سال ۶۰۴ هجری قمری از دنیا رفت و آرامگاه او در ترکیه (قونیه) است. مولانا به سه شخص ارادت و علاقه داشت: شمس الدین تبریزی، صلاح الدین زرکوب و حسام الدین چلبی.

مثنوی معنوی کتابی است شامل ۶ دفتر و حدود بیست و شش هزار بیت. مولانا مسائل عرفانی و اخلاقی و دینی را با داستان های زیبا و آیات قرآن و سخنان پیامبر اکرم (ص) و بزرگان دین بیان می کند. مولانا کتاب مثنوی را به خواهرش حسام الدین چلبی سروده است.

دیگر آثار مولانا: دیوان شمس یا دیوان کبیر (مولانا این کتاب را به خاطر علاقه ای که به شمس تبریزی داشت سروده است). فیه ما فیه، مکاتیب و مجالس سبعة نیز به نثر نوشته شده اند.

قالب: مثنوی

۱- پیر دانا خندید و گفت: ای انسان سالم و دانا این درخت علم است که عمر جاویدان می بخشد.

آرایه: تشبیه (علم مانند درخت ثمر دارد).

۲- ای انسان ناآگاه! تو به ظاهر توجه کرده ای برای همین از معنی و مفهوم آن بی بهره مانده ای. آرایه: تضاد (صورت و معنی)

۳- آن چیزی که دنبالش می گردی، گاهی به آن درخت گفته اند؛ و گاهی آفتاب و گاهی اسمش را دریا و گاهی ابر گذاشته اند.

۴- علم فایده های زیادی دارد که کمترین آن عمر جاویدان و همیشگی است.